

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.12.2008
COM(2008) 894 окончателен

2008/0266 (CNS)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

от [...] година

за установяване на процедура за договарянето и сключването на двустранни споразумения между държави-членки и трети държави по секторни въпроси, обхващащи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и по въпроси на приложимото право към дела, свързани със задължения за издръжка

(представена от Комисията)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Въз основа на въведения с Договора от Амстердам член 65 в дял IV от Договора за ЕО са приети редица инструменти на Общността в сферата на гражданското правосъдие¹.

Освен тези достижения на правото на Общността преди влизането в сила на съответните разпоредби на Договора от Амстердам или преди присъединяването си към Европейската общност много държави-членки са сключили редица двустранни споразумения с трети държави в сферата на гражданското правосъдие. Доколкото тези съществуващи по-ранни споразумения съдържат разпоредби, които не са съвместими с Договора за ЕО, съгласно член 307 от Договора за ЕО е необходимо държавите-членки да предприемат всички мерки за отстраняване на несъответствията. Съдът на Европейските общности (СЕО) потвърди, че при необходимост държавите-членки трябва да денонсират споразумения, които са несъвместими с достиженията на правото на Общността.

Освен съществуващите по-ранни двустранни споразумения възможно е да се налага да бъдат сключвани и нови споразумения с трети държави, които да регламентират сфери

¹ Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета относно производството по несъстоятелност, ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.
Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.
Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета относно сътрудничеството между съдилища на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела, ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1.
Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000, ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.
Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове, ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41.
Директива 2004/80/ЕО на Съвета относно обезщетението на жертвите на престъпления, ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 65.
Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания, ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15.
Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1.
Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II), ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40.
Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на процедура за искове с малък материален интерес, ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1.
Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета, ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.
Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към договорни задължения (Рим I), ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6.
Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, ОВ L 136, 21.5.2008 г., стр. 3.

на гражданското правосъдие, попадащи в приложното поле на дял IV от Договора за ЕО. В съответствие с развитието на европейското съдебно пространство, свързано със сътрудничеството по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, Общността получи изключителна външна компетенция за договарянето и сключването на международни споразумения с трети държави по редица важни въпроси, посочени в дял IV от Договора за ЕО. СЕО потвърди това в своето становище 1/03 от 7 февруари 2006 г. във връзка със сключването на новата Конвенция от Лугано². Съдът потвърди, че Общността е получила изключителната компетенция да сключва международни споразумения с трети държави по въпроси, засягащи нормите, установени *inter alia* в Регламент (ЕО) № 44/2001 („Брюксел I“), по-специално по въпроси относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по граждански и търговски дела. В становището си съдът изтъкна, че анализът на разпоредбите на новата Конвенция от Лугано относно нормите за определяне на компетентен съд показва, че тези разпоредби засягат единното и последователно прилагане на нормите на Общността относно компетентността и правилното функциониране на установената от тези норми система³. Съдът направи същото заключение и по отношение на предложените в конвенцията норми за признаването и изпълнението на съдебни решения. Той установи, че нормите на Общността относно признаването и изпълнението на съдебни решения са неразделни от нормите относно компетентността на съдилищата, с които образуват единна и последователна система, и че новата Конвенция от Лугано ще засегне единното и последователно прилагане на нормите на Общността както по отношение на компетентността на съдилищата и признаването и изпълнението на съдебни решения, така и по отношение на правилното функциониране на единната система, установена с тези норми⁴.

Следователно трябва да се приеме, че Общността е получила изключителна компетенция за договарянето и сключването на много от горепосочените двустранни споразумения.

Трябва обаче да се прецени дали понастоящем Общността има достатъчен интерес от замяната на всички такива съществуващи или предложени споразумения между държави-членки и трети държави със споразумения на Общността. С оглед на това е нужно да се установи процедура, като целите са две. Първата цел е да се даде възможност на Общността да прецени дали има достатъчен интерес от сключването на специфично споразумение. Втората цел е да се разреши на държавите-членки да сключат съответното споразумение, ако понастоящем Общността няма интерес от сключването на общностно споразумение⁵.

Гореизложеното е в съответствие със заключенията на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от заседанието му на 19 април 2007 г.⁶

² Становище 1/03 от 7 февруари 2006 г., Сб. 2006, стр. I-1145.

³ Становище 1/03 Lugano, параграф 161.

⁴ Становище 1/03 Lugano, параграф 172.

⁵ Подобно разрешение бе възприето по-рано за сектора на гражданската авиация: вж. Регламент (ЕО) № 847/2004 за преговорите и прилагането на споразуменията относно въздухоплавателните услуги между държавите-членки и трети страни, ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр. 7.

⁶ На 19 април 2007 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи предложи за бъдещите двустранни споразумения и за изменението на съществуващи двустранни споразумения с определени трети държави, свързани със задължения за издръжка, да се въведе „процедура за договаряне и сключване на такива споразумения, вдъхновена от съществуващите прецеденти в

Комисията прие, че за споразумения, които засягат регламенти Рим II⁷ и Рим I⁸, също трябва да бъде установена процедура⁹.

Следователно Комисията предлага да се установи такава процедура за някои двустранни споразумения, касаещи секторни въпроси. Предложената процедура обхваща две различни категории секторни въпроси. Едното предложение засяга секторни въпроси, отнасящи се до компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и по въпроси на приложимото право към дела, свързани със задължения за издръжка. Другото предложение засяга секторни въпроси, отнасящи се до приложимото право към договорни и извъндоговорни задължения.

Настоящото предложение се отнася до процедура за даване на разрешение на държавите-членки в първата посочена по-горе сфера. Паралелно с настоящото предложение Комисията прави отделно предложение за подобна процедура в сферата на приложимото право към договорни и извъндоговорни задължения. Тъй като решенията в сферата на брачните дела, родителската отговорност и задълженията за издръжка се вземат с единодушие, тези предложения трябва да бъдат направени в отделни актове.

2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Комисията оцени редица варианти за постигане на гореописаната цел, но предвид особеното естество на темата не извърши официална оценка на въздействието. На 11 март и на 26 май 2008 г. в Брюксел се проведеха срещи с експерти от държавите-членки, на които бяха обменени идеи и гледни точки.

Като цяло, по отношение на приложното поле на предложението държавите-членки предпочитат хоризонтален инструмент, при който ще бъдат взети предвид секторният

правото на Общността, сред които процедурата за въздушните услуги“. „Тази процедура следва да установи критерии и условия, чрез които да се прецени дали сключването на такова споразумение е в интерес на Общността. Когато това не е така, процедурата следва да установява критерии и условия за договарянето и сключването на такива споразумения от държавите-членки, особено ако разпоредбите на бъдещото споразумение се различават от правилата на Общността, така че да се гарантира, че споразуменията няма да изложат на опасност установената система“.

⁷ В съображение 37 от Регламент (ЕО) № 864/2007 относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) се посочва, че „Комисията ще представи предложение на Европейския парламент и Съвета относно процедурите и условията, съгласно които държавите-членки ще бъдат упълномощени да водят преговори и да сключват от свое име споразумения с трети държави в отделни и изключителни случаи, касаещи секторни въпроси, които съдържат разпоредби относно правото, приложимо към извъндоговорни задължения“.

⁸ В Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) се съдържа подобно съображение (съображение 42).

⁹ Наистина може да бъде необходимо да бъдат приети разпоредби относно приложимото право към договорни и извъндоговорни въпроси в тези случаи, за да се регламентират специфични ситуации. Тези ситуации може да са свързани, например, с управлението на летища или пътища. Примери за такъв тип секторни споразумения са Конвенцията от 4 юли 1949 г. между Франция и Швейцария относно изграждането и управлението на летище Basel-Mulhouse и споразумението от 25 април 1977 г. между Германия и Швейцария относно пътя между Lörrach и Weil am Rhein на швейцарска територия.

тип двустранни споразумения и споразуменията от тип „Lugano“ относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по граждански и търговски дела, както и „по-широките споразумения“ за правно сътрудничество, които могат да обхващат наказателни, граждански, семейни или административни дела.

При все това, споразуменията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения в гражданската и търговската сфера като цяло могат да подкопаят правната рамка на Общността, установена в сферата на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, и следователно да засегнат в прекомерна степен съществуващите достижения на правото на Общността, които се основават на идеята за интеграция и правна сигурност за европейските граждани с цел да се улесни достъпът на гражданите до правосъдие.

Тъй като това трябва да бъде разглеждано като процедура на дерогация от правото на Общността, предложената от Комисията система следователно е ограничена до основния минимум за постигане на гореописаните цели.

Комисията разгледа няколко варианта за установяване на процедурата.

„Пасивното“ статукво, при което не се предприемат никакви мерки за решаване на проблема, ще направи невъзможно за държавите-членки да сключват споразумения с трети държави в посочените области.

„Активното“ статукво означава да не се изработва никаква законодателна процедура за делегиране на правомощия на Общността. Всички споразумения между държавите-членки и трети държави трябва да бъдат договаряни и сключвани от Общността съгласно процедурата по член 300 от Договора за ЕО, дори ако само една държава-членка има интерес от такова споразумение.

Следващият вариант се състои в даване на разрешение от Общността въз основа на общи критерии, установени със законодателен инструмент (например регламент) или с решение на Съвета (въз основа на същия законодателен инструмент). Предимството на този вариант е, че ще е налице една опростена процедура, прилагаща общ подход във всички ситуации. Недостатъкът на този вариант е, че той предполага условията, позволяващи на държавата-членка да договаря и сключва споразумения с трети държави, да бъдат определени предварително. Тъй като сферата на съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси непрекъснато се развива в рамките на Общността, това би означавало да се установят различни критерии за всеки инструмент на достиженията на правото на Общността (Регламент Брюксел II, Регламент Рим I, Регламент Рим II, проект на регламент относно задълженията за издръжка и т.н.).

Последният вариант, избран от Комисията, предвижда възможността за специално разрешение, което да се дава за всеки случай поотделно, след като споразумението, за което държавата-членка е уведомила, бъде разгледано въз основа на обективни критерии. Комисията дава, при необходимост, насоки за водене на преговорите на държавата-членка и прави оценка на резултата от преговорите, преди да разреши споразумението да бъде окончателно сключено.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Обобщение на предложеното действие**

Целта на предложението е да се създаде процедура, чрез която Общността да оценява дали има достатъчен интерес от сключването на предложени двустранни споразумения с трети държави и при липсата на такъв интерес да разрешава на държавите-членки да сключват тези споразумения с трети държави в някои сфери на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, които са от изключителната компетенция на Общността.

Тъй като даването на разрешение на държавите-членки представлява дерогация от правилото, според което Общността има изключителната компетенция да сключва международни споразумения по тези въпроси, процедурата трябва да бъде разглеждана като изключителна мярка и приложното поле и срокът ѝ трябва да бъдат ограничени.

Предлага се въпросната процедура да бъде ограничена от една страна само до секторни въпроси, отнасящи се до брачните дела, родителската отговорност и задълженията за издръжка, а от друга страна до приложимото право към договорни и извъндоговорни задължения. Приложеното предложение обхваща първия кръг теми.

За да се съхранят достиженията на правото на Общността, включително неприкосновеността на системата на Общността в разглежданата сфера, Комисията предлага посочените по-долу гаранции.

Процедурата се основава на предварително уведомяване за проекта на споразумението от страна на държавите-членки, желаещи да получат разрешение за преговаряне и сключване на споразумение с третата държава, въз основа на специфични условия, които се оценяват за всеки случай поотделно.

Ако Общността вече е сключила споразумение със същия предмет със съответната трета държава, на държавата-членка не се дава разрешение да договори или сключи споразумението със съответната трета държава и всяко подадено искане ще бъде отхвърлено. Ако случаят не е такъв, Комисията трябва да определи дали в близко бъдеще се очаква да бъде сключено такова споразумение. Ако в близко бъдеще не се очаква такова споразумение, Комисията може да даде разрешение, ако са изпълнени следните две условия: а) съответната държава-членка е показала, че има специален интерес от сключването на споразумение с третата държава, който е продиктуван от съществуващи икономически, географски, културни или исторически връзки между държавата-членка и тази трета държава; и б) Комисията прецени, че предложеното споразумение има ограничено отражение върху единното и последователно прилагане на съществуващите норми на Общността и върху правилното функциониране на установената от тези норми система.

Процедурата предвижда също в споразуменията, сключвани от държавите-членки, да се въвеждат клаузи за прекратяване на действието, чрез които да се ограничава срокът на валидност на споразуменията до момента, в който Общността сключи споразумение със същия предмет със съответната трета държава.

- **Правно основание**

Правното основание за приложеното предложение относно споразуменията по секторни въпроси, обхващащи брачните дела, родителската отговорност и задълженията за издръжка, е член 61, буква в) от Договора, който дава на Общността правомощия да приема мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси, както е предвидено в член 65 и в съответствие с член 67, параграфи 2 и 5. Следователно Съветът приема тази мярка с единодушие след консултации с Европейския парламент.

- **Принцип на субсидиарност**

Предложението е от изключителната компетенция на Общността. Следователно принципът на субсидиарност не се прилага.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност поради посочените по-долу причини.

Предложената процедура представлява изключение от упражняването на изключителната компетенция на Общността по горепосочените въпроси. Тя е ограничена до строго необходимото, за да се позволи на държавите-членки да сключват споразумения с трети държави в посочените сфери, и определя редица критерии, които трябва да бъдат изпълнени. Държавите-членки ще получат разрешение единствено ако бъде преценено, че предложеното споразумение има само незначително отражение върху приложимата система на Общността.

Предложената процедура използва комитологията, тъй като се смята, че не е необходима законодателна процедура, и като се взема предвид фактът, че предложената процедура засяга изпълнителните правомощия на Комисията.

По този начин предложената процедура намалява административните разходи за Общността и за националните правителства до основния минимум.

- **Избор на инструменти**

Предложен(и) инструмент(и): регламент.

Други средства не са подходящи поради посочените по-долу причини.

Тъй като предложената процедура предвижда дерогация от правото на Общността, регламентът е инструментът, който се прилага пряко и предоставя най-пълни гаранции за правна сигурност и равнопоставеност.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Общността.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- **Клауза за преразглеждане/изменение/прекръпяване на действието**

Предложението съдържа клауза за преразглеждане и клауза за прекратяване на действието.

- **Подробно обяснение на предложението**

Приложно поле (член 1)

В член 1 се ограничава приложното поле на настоящото предложение до секторни въпроси, засягащи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и до приложимото право по дела, свързани със задължения за издръжка.

Определения (член 2)

В член 2 се посочва, че процедурата, установена с настоящото предложение, се отнася единствено за двустранни споразумения между държава-членка и трета държава. Следователно многостранните споразумения (включително и по-специално регионалните споразумения) не подлежат на предложената процедура.

Предложена процедура (членове 3—8)

Целта на предложената процедура е да се установи функционален механизъм с минимални формалности. Същевременно процедурата гарантира, че достиженията на правото на Общността могат да бъдат съхранени.

Съгласно процедурата (член 3) държавата-членка уведомява Комисията писмено за намерението си да започне преговори за ново споразумение или за изменение на съществуващо споразумение. Уведомлението трябва да включва копие от проекта на споразумението, ако има такъв, и всякаква друга свързана с проекта документация. Това уведомяване трябва да бъде направено не по-късно от три месеца преди започването на преговорите със съответната трета държава.

След получаване на уведомлението е необходимо Комисията да прецени дали държавата-членка може да пристъпи към преговори (член 4). Ако Общността вече е сключила споразумение със същия предмет със съответната трета държава, искането за разрешение автоматично се отхвърля. Оценката включва посочените по-долу стъпки. Ако Общността още не е сключила споразумение със същия предмет със съответната трета държава, Комисията трябва да определи дали в близко бъдеще се очаква да бъде сключено такова споразумение. Ако в близко бъдеще не се очаква такова споразумение, Комисията може да даде разрешение, ако са изпълнени следните две условия: а) съответната държава-членка е показала, че има специален интерес от сключването на споразумение с третата държава, който е продиктуван от съществуващи икономически, географски, културни или исторически връзки между държавата-членка и тази трета държава; и б) Комисията прецени, че предложеното споразумение има ограничено отражение върху единното и последователно прилагане на съществуващите норми на Общността и върху правилното функциониране на установената от тези норми система.

Ако предвид горепосочените условия Комисията смята, че няма пречки пред предложеното споразумение, тя може да даде разрешение на държавата-членка да започне преговорите (член 5). При необходимост Комисията може да предложи насоки за водене на преговорите и може да изиска да бъдат включени специални клаузи.

Споразумението съдържа също клауза, че ще бъде прекратено, ако Европейската общност сключи споразумение със съответната трета държава.

Решението за това дали да се даде разрешение за преговорите или не се взема от Комисията с помощта на консултативен комитет съгласно член 3 от Решение 1999/468/ЕО на Съвета за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията¹⁰. Тъй като целта е формалностите да бъдат ограничени до основния минимум, процедурата по консултиране е оправдана. Комисията предоставя на комитета проект на мерките, които ще бъдат взети, и комитетът дава своето становище. Вземайки предвид това становище доколкото е възможно, Комисията приема решение и уведомява комитета за начина, по който становището е било взето предвид.

Ако резултатът от оценката на Комисията е отрицателен, Комисията взема решение да не даде разрешение и представя това решение за становище на консултативния комитет.

Комисията може да реши да участва в преговорите между държавата-членка и третата държава като наблюдател. Ако самата Комисия не участва, тя трябва да бъде уведомена за резултатите по време на различните етапи на преговорите, за да може в интерес на ефикасността да даде на държавата-членка становището си за съдържанието на споразумението преди окончателното му сключване (член 6).

Заклучителната фаза на процедурата е свързана със сключването на споразумението (член 7). Преди парафирането на споразумението съответната държава-членка трябва да уведоми Комисията за резултата от преговорите и да ѝ предостави текста на споразумението. Комисията преценява дали споразумението е в съответствие с насоките за водене на преговори и дали може да се смята, че сключването му ще се отрази отрицателно на функционирането на установената система на Общността, по-специално дали (и в каква степен) има вероятност споразумението да засегне действащите достижения на правото на Общността. Ако оценката на Комисията е положителна, тя дава своето разрешение. Ако оценката е отрицателна, съответната държава-членка не получава разрешение да продължи работата си по споразумението. Това решение се взема в съответствие с процедурата по управление по член 4 от Решение 1999/468/ЕО на Съвета.

Предлага се Комисията да взема решението си за всяка отделна фаза на процедурата на оценяване в срок от шест месеца от съответното уведомяване от държавата-членка.

Преходни и заключителни разпоредби (членове 9—11)

С член 9 се установяват преходните разпоредби, които се прилагат в случаите, при които към момента на влизане в сила на регламента съответната държава-членка вече е започнала преговори с третата държава или вече ги е приключила, но все още не е дала съгласието си да бъде обвързана със споразумението¹¹.

¹⁰ Решение на Съвета за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията (1999/468/ЕО), ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

¹¹ Пример за такава ситуация могат да бъдат споразуменията от 2002 г. между Белгия и Мароко относно попечителството и правата за посещение и относно задълженията за издръжка, които са подписани, но все още не са ратифицирани.

Предложената процедура се прилага и към тази ситуация, след като бъдат извършени необходимите корекции: уведомяване на Комисията за (проекта на) споразумение; оценка от Комисията въз основа на условията, изброени в член 4 от предложението; разрешение за продължаване на преговорите и изготвяне на насоки за водене на преговорите, ако етапът, на който се намират преговорите, позволява това; и разрешение за сключване на споразумението.

В член 10 се посочва, че най-късно до януари 2014 г. Комисията ще представи на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет доклад относно прилагането на регламента. Докладът ще бъде придружен от подходящо законодателно предложение, тъй като прилагането на регламента е ограничено до 31 декември 2014 г.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

от [...] година

за установяване на процедура за договарянето и сключването на двустранни споразумения между държави-членки и трети държави по секторни въпроси, обхващащи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и по въпроси на приложимото право към дела, свързани със задължения за издръжка

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в), член 65, член 67, параграф 2 и член 67, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹²,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹³,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁴,

като има предвид, че:

- (1) Дял IV от Договора за създаване на Европейската общност (наричан по-нататък „Договора за ЕО“) съставлява правното основание за приемане на законодателство на Общността в сферата на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.
- (2) Съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси между държави-членки и трети държави по традиция се регламентира от споразумения между държавите-членки и третите държави.
- (3) Съгласно член 307 от Договора за ЕО всички несъответствия между достиженията на правото на Общността и международни споразумения, сключени между държави-членки и трети държави, трябва да се отстраняват. За тази цел може да се наложи тези споразумения да бъдат предоговорени.

¹² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (4) Може също така да се наложи да се сключат нови споразумения с трети държави, когато регламентирани сфери на гражданското правосъдие попадат в приложното поле на дял IV от Договора за ЕО.
- (5) В своето становище 1/03 от 7 февруари 2006 г. относно сключването на новата Конвенция от Лугано СЕО потвърди, че Общността е получила изключителна външна компетенция за договарянето и сключването на международни споразумения с трети държави по редица важни въпроси, посочени в дял IV от Договора за ЕО. По-специално съдът потвърди, че Общността е получила изключителната компетенция да сключва международни споразумения с трети държави по въпроси, засягащи нормите, установени *inter alia* в Регламент (ЕО) № 44/2001 („Брюксел I“), по-специално по въпроси относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по граждански и търговски дела.
- (6) Следователно съгласно член 300 от Договора за ЕО, когато става въпрос за компетенция на Общността, Общността е тази, която сключва такива споразумения с трета държава.
- (7) Съгласно член 10 от Договора за ЕО държавите-членки съдействат за постигането на задачите на Общността и се въздържат да предприемат всякакви мерки, които биха застрашили постигането на целите на Договора. Това задължение за действително сътрудничество е с общо приложение и не зависи от това дали компетенцията на Общността е изключителна или не.
- (8) Необходимо е да се прецени дали понастоящем Общността има достатъчен интерес от замяна на всички съществуващи или предложени двустранни споразумения между държави-членки и трети държави със споразумения на Общността. Следователно е нужно да се установи процедура, като целите са две. Първата цел е да се даде възможност на Общността да прецени дали има достатъчен интерес от сключването на специфично двустранно споразумение. Втората цел е да се разреши на държавите-членки да сключат съответното споразумение, ако понастоящем Общността няма интерес от сключването на такова споразумение.
- (9) Следва да се създаде последователна и прозрачна процедура, чрез която да се разрешава на държавите-членки да изменят съществуващи споразумения с трети държави или да договарят и сключват нови споразумения при извънредни обстоятелства, по-специално когато самата Общност не е обявила намерението си да упражни външните си компетенции за сключване на споразумението. Тази процедура не засяга изключителната компетенция на Общността и разпоредбите на членове 300 и 307 от Договора за ЕО. Тъй като предложената процедура представлява дерогация от правилото, според което Общността има изключителната компетенция да сключва международни споразумения по тези въпроси, тя трябва да бъде разглеждана като изключителна мярка и приложното поле и срокът ѝ трябва да бъдат ограничени.
- (10) Настоящият регламент следва да бъде ограничен до споразумения по секторни въпроси, отнасящи се до сферите на компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и до приложимото право по дела, свързани със задължения за издръжка.

- (11) За да се гарантира, че предложено от държава-членка споразумение не засяга ефективността на правото на Общността и не подкопава правилното функциониране на системата, установена от тези правни норми, следва да се изисква разрешение както за започването или продължаването на преговори, така и за сключването на споразумение. Това ще даде възможност на Комисията да оцени очакваното отражение на (възможния) резултат от преговорите върху правото на Общността. Когато е уместно, Комисията може да предложи насоки за водене на преговори или да поиска включването на специални клаузи в предложените споразумения.
- (12) За да се гарантира, че споразумението не възпрепятства провеждането на външната политика на Общността в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, в споразумението следва да се предвиди неговото денонсиране, когато бъде сключено споразумение на Общността със същата трета държава и същия предмет.
- (13) Необходимо е да се предвидят преходни мерки, за да се обхванат ситуации, при които към момента на влизането в сила на настоящия регламент държавите-членки са в процес на преговори с трета държава или са приключили преговорите, но още не са дали съгласието си да бъдат обвързани със споразумението.
- (14) Мерките, необходими за изпълнението на настоящия регламент, следва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията¹⁵.
- (15) В съответствие с принципа на пропорционалност, така както е изложен в член 5 от Договора, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на своята цел.
- (16) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия участват в приемането и прилагането на настоящия регламент, дотолкова доколкото те са участвали в приемането и прилагането на регламентите, обхванати от настоящия регламент, или са приели предходните регламенти след приемането им.
- (17) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито е предмет на неговото прилагане,

¹⁵ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет и приложно поле

1. Настоящият регламент установява процедура, чрез която да се разреши на държава-членка да измени съществуващо двустранно споразумение между нея и трета държава или да договори и сключи ново двустранно споразумение при спазване на условията, изложени в разпоредбите по-долу.
2. Настоящият регламент се прилага за двустранни споразумения между държави-членки и трети държави по секторни въпроси, обхващащи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и по въпроси на приложимото право към дела, свързани със задължения за издръжка.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент терминът „споразумение“ означава двустранно споразумение между държава-членка и трета държава.
2. За целите на настоящия регламент „държава-членка“ означава всяка държава-членка с изключение на Дания.

Член 3

Уведомяване на Комисията

1. Когато държава-членка възнамерява да започне преговори с трета държава за изменение на съществуващо споразумение или за сключване на ново споразумение, попадащо в приложното поле на настоящия регламент, тя уведомява писмено Комисията за намерението си.
2. Уведомлението включва копие от съществуващото споразумение, проекта на новото споразумение или проекта на предложението от съответната трета държава, ако има такава, и всякаква друга свързана с проекта документация. Държавата-членка описва целите на преговорите и уточнява въпросите, които ще бъдат разгледани, или разпоредбите на съществуващото споразумение, които ще бъдат изменени, и предоставя всякаква друга свързана с това информация.

3. Уведомяването се прави най-малко три месеца преди датата, на която е предвидено да започнат официалните преговори със съответната трета държава.

Член 4

Оценка на Комисията

1. След като бъде уведомена, Комисията прави оценка на това дали държавата-членка може да продължи преговорите със съответната трета държава. Ако Общността вече е сключила споразумение със същия предмет със съответната трета държава, Комисията автоматично отхвърля искането на държавата-членка.
2. Ако Общността още не е сключила споразумение със съответната трета държава, при изготвянето на оценката си Комисията проверява първо дали в близко бъдеще се очаква такова споразумение на Общността със съответната трета държава. Ако случаят не е такъв, Комисията може да даде разрешение, ако са изпълнени следните две условия:
 - а) съответната държава-членка е показала, че има специален интерес от сключването на двустранното секторно споразумение с третата държава, който е продиктуван от съществуващи икономически, географски, културни или исторически връзки между държавата-членка и тази трета държава; и
 - б) Комисията прецени, че предложеното споразумение има ограничено отражение върху единното и последователно прилагане на съществуващите норми на Общността и върху правилното функциониране на установената от тези норми система.

Член 5

Разрешение за започване на преговори

1. Ако Комисията заключи, че предвид условията, посочени в член 4, няма пречки пред споразумението, тя може да разреши на държавата-членка да започне преговори относно споразумението със съответната трета държава. При необходимост Комисията може да предложи насоки за водене на преговорите и може да изиска в предложеното споразумение да бъдат включени специални клаузи.

В споразумението се съдържа клауза за неговото денонсиране, в случай че Общността сключи споразумение със същата трета държава и същия предмет. В споразумението се включва следната клауза: „(наименованието на държавата-членка) ще денонсира споразумението, когато Европейската общност сключи споразумение с (наименованието на третата държава) със

същия предмет от сферата на гражданското правосъдие като този на настоящото споразумение“.

2. Ако Комисията заключи, че предвид условията, посочени в член 4, има пречки пред споразумението, на държавата-членка не се разрешава да започне преговори с третата държава.
3. Комисията взема решение за даване на разрешението по параграфи 1 и 2 в съответствие с процедурата по член 8, параграф 2.

Комисията оповестява решението си относно искането на държавата-членка в срок от шест месеца от получаване на уведомлението, посочено в член 3.

Член 6

Участие на Комисията в преговорите

Комисията може да участва в преговорите между държавата-членка и третата държава като наблюдател. Ако Комисията не участва като наблюдател, тя бива уведомявана за напредъка и резултатите, постигнати в различните фази на преговорите.

Член 7

Разрешение за сключване на споразумението

1. Преди парафирането на споразумението съответната държава-членка уведомява Комисията за резултата от преговорите и предава текста на споразумението на Комисията.
2. След като бъде уведомена, Комисията прави оценка на това дали договореното споразумение съответства на нейната първоначална оценка. При изготвянето на тази по-нататъшна оценка Комисията трябва да разгледа дали в предложеното споразумение са включени изискванията ѝ, по-специално що се отнася до включването на клаузите, посочени в член 5, параграф 1, и дали сключването на предложеното споразумение няма да засегне ефективността на правото на Общността и няма да подкопае правилното функциониране на системата, установена посредством тези правни норми.
3. Ако Комисията е на мнение, че преговорите са довели до споразумение, което не изпълнява изискванията по параграф 2, на държавата-членка не се разрешава да сключи споразумението.
4. Ако Комисията е на мнение, че преговорите са довели до споразумение, което изпълнява изискванията по параграф 2, на държавата-членка може да се разреши да сключи споразумението.
5. Комисията взема решение за даване на разрешението по параграфи 3 и параграф 4 в съответствие с процедурата по член 8, параграф 3.

Комисията оповестява решението си относно искането на държавата-членка в срок от шест месеца от получаване на уведомлението, посочено в параграф 1.

Член 8

Процедура на комитета

1. Комисията се подпомага от комитет.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага процедурата по консултиране, предвидена в член 3 от Решение 1999/468/ЕО, в съответствие с член 7 от същото решение.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага процедурата по управление, предвидена в член 4 от Решение 1999/468/ЕО, в съответствие с член 7 от същото решение.
4. Периодът, предвиден в член 4, параграф 3 от Решение 1999/468/ЕО, е три месеца.

Член 9

Преходни разпоредби

1. Когато към момента на влизане в сила на настоящия регламент държава-членка вече е започнала преговорите за споразумение с трета държава, се прилагат член 3, параграфи 1 и 2 и членове 4—7.

Комисията може да предложи насоки за водене на преговорите или включването на специални клаузи, както е посочено в член 5, параграф 1, ако етапът, на който се намират преговорите, позволява това.

2. Когато към момента на влизане в сила на настоящия регламент държава-членка вече е приключила преговорите, но не е сключила споразумението, се прилагат член 3, параграфи 1 и 2 и член 7, параграфи 2—5.

Когато Комисията взема решение дали да разреши или да не разреши сключването на споразумението, тя преценява също дали има пречки или няма пречки пред споразумението предвид условията, посочени в член 4.

Член 10

Преразглеждане

Най-късно до 1 януари 2014 г. Комисията ще представи на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането

на настоящия регламент, който може да бъде придружен от подходящо законодателно предложение.

Член 11

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага до 31 декември 2014 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държави-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател